

LRF:s yttrande om "Kamerabevakning för ett bättre djurskydd" (SOU 2023:27)

LRF är en partipolitiskt obunden intresse- och företagarorganisation för människor och företag inom de gröna näringarna, det vill säga företag med sin bas i jord och skog. LRF:s 125 000 medlemmar driver tillsammans drygt 63 000 företag.

Sammanfattning

LRF välkomnar möjligheten att yttra sig om Betänkande av Utredningen om kamerabevakning på slakterier.

LRF välkomnar även generellt betänkandet och ambitionen att säkra ett ännu bättre djurskydd i Sverige. Det är vår uppfattning att djurskyddet med förslaget har en möjlighet att bli bättre i Sverige i huvudsak på de mindre anläggningar där det idag saknas ständig närvaro av personal från Livsmedelsverket. På dessa anläggningar är normalt sett inte myndigheternas personal närvarande vid de särskilt känsliga momenten, bedövning och avblodning. Det finns dock starkt kritiska synpunkter från småskaliga slakterier på obligatorisk kameraövervakning med bl.a hänvisning till bristfälligt faktaunderlag gällande djurskyddsrelaterade brister hos småskaliga slakterier, konsekvenserna för den personliga integriteten samt undermåligt fokus på kompetensutveckling hos slakteripersonal i utredningen.

Det är emellertid flera saker som måste utredas vidare i nära dialog med slakteribranschen, exempelvis hur det detaljerade föreskrifterna och kraven ska se ut, hur ersättningen till slakterierna ska utformas, hur det ska vara möjligt att täcka samtliga områden på slakterierna där levande djur hanteras och avse all tid som där finns levande djur samt hantering av material och personuppgifter. Det är mycket viktigt att en omfattande dialog förs med slakteribranschen när de detaljerade föreskrifterna ska tas fram så att de blir tydliga, realistiska och praktiskt genomförbara.

Inledning

I betänkandet konstateras att kamerabevakning skulle kunna utgöra ett verktyg för att stärka djurskyddet på slakterier, men att det är oklart i vilken utsträckning. Framför allt lyfts fram att åtgärden skulle kunna ha en positiv allmänpreventiv inverkan på

slakteriernas personal, men också bidra både till slakteriernas eget kvalitetsarbete och kunna utgöra ett komplement i kontrollsituationer där brister misstänkts, men där orsak eller händelseförloppet inte är klarlagt.

I betänkandet föreslås och konstateras i huvudsak följande:

- att obligatorisk kamerabevakning bör införas på alla slakterier oavsett storlek och för alla djurslag.
- att det bör vara slakterierna själva som köper in, installerar, underhåller och ansvarar för driften av kamerabevakningen.
- att slakterierna bör kompenseras så långt det är möjligt för nya utgifter som direkt följer av ett krav på kamerabevakning
- att nyttan ur ett djurskyddsperspektiv vara som störst på de mindre slakterierna som saknar ständig närvaro av kontrollpersonal
- att bevakningen bör omfatta samtliga områden på slakteriet där levande djur hanteras och avse all tid som där finns levande djur.
- att granskningen bör ske i efterhand då realtidsgranskning troligtvis skulle innebära allt för stora utmaningar och att inte föreslå krav på ljud vid obligatorisk kamerabevakning
- att kamerabevakning bör regleras i egen lag och att den ska träda i kraft den 1 juli 2025

Synpunkter på förslagen i betänkandet

Övergripande utgångspunkt

Den nationella Livsmedelsstrategin, föreslagen av regeringen och fastslagen med stor majoritet i Riksdagen, har ett övergripande mål för livsmedelskedjan samt tre strategiska mål inom områden som bedöms som särskilt viktiga för att nå det övergripande målet. Målen för arbetet med en livsmedelsstrategi är att främja en konkurrenskraftig livsmedelsproduktion i Sverige och därmed öka innovationskraften, sysselsättningen, lönsamheten, produktionen och exporten, samtidigt som de relevanta nationella miljömålen nås. Livsmedelsstrategin anger således en inriktning för livsmedelspolitiken och innehåller mål att uppnå och en struktur för genomförandet.

Den svenska livsmedelsproduktionen är i ett internationellt perspektiv mer miljö- och climateffektiv och har en hög standard inom djurskydd och djurhälsa.

Livsmedelsstrategin är tydlig: *”En konkurrenskraftig animalieproduktion är en förutsättning för en långsiktigt hållbar produktion av livsmedel men även för att uppfylla miljömål om biologisk mångfald, ett varierat odlingslandskap och värdefulla kulturmiljöer.”* Betande djur håller marker öppna och möjliggör att biologiskt värdefulla marker hävdas. Sverige ska öka sin inhemska animalieproduktion och myndigheterna ska verka i denna riktning.

Om kamerabevakning införs som ett obligatoriskt krav är det viktigt att det görs med Livsmedelsstrategins tydliga målsättningar i åtanke.

Den personliga integriteten och möjligheten att rekrytera

Eftersom kamerabevakning som innebär att personer som upptas på bild kan identifieras utgör ett intrång i den personliga integriteten och betraktas som en särskilt integritetskränkande åtgärd kan rekrytering till berörda företag försvåras. Det är därför viktigt vid ett införande av kamerabevakning att ytterligare satsningar görs från regeringens sida för att underlätta rekrytering av ny personal till slakteribranschen. En kompetensstrategi för livsmedel med särskilda insatser inom kött- och charkuteribranschen blir än viktigare för att nå Livsmedelsstrategins målsättning att det ska vara lätt att rekrytera kompetenta medarbetare i hela livsmedelskedjan.

Detaljerade synpunkter på författningsförslaget

3 § Ett slakteri som har kamerabevakning är personuppgiftsansvarigt för behandling av personuppgifter som slakteriet utför till följd av kamerabevakning som sker med stöd av denna lag.

Personuppgiftsansvaret för slakterierna görs tydligt i författningsförslaget. Det är dock otydligt hur detta ansvar ska hanteras då inspelat material överlämnas till myndigheterna. Hur myndigheterna ska hantera dataskyddskraven och personuppgiftsansvaret för material i deras ägo måste klargöras.

4 § ...alla de områden på anläggningen där levande djur hanteras eller hålls

LRF bedömer att det är komplicerat att täcka in alla vinklar, därför förespråkar vi en dialog mellan bransch och myndighet kring placering och antal kameror där vi gemensamt hittar de bästa lösningarna med rimliga investeringar.

7 § ...meddela ytterligare föreskrifter om krav på teknisk utrustning, placering av kameror och underhåll av utrustningen

Det finns en komplex uppsättning förutsättningar som avgör hur kameror kan sättas upp. Det är rimligt i detta avseende att myndigheten definierar vilket område som ska täckas in och att företaget sedan ansvarar för de tekniska lösningarna. En dialog mellan bransch och myndighet är troligtvis avgörande för att nå bästa resultat. Det är viktigt att de enskilda slakterierna ges möjlighet att utifrån sina egna förutsättningar – och med beaktande av de krav som ställs på kamerabevakningen – välja den lösning som passar dem bäst.

8 § ...på begäran granska inspelade bilder på plats och få en kopia av inspelade bilder för granskning vid en senare tidpunkt, i syfte att utöva offentlig kontroll...

LRF anser att syftet för att få ut en kopia på material för granskning på annan plats behöver förtydligas. Viktigt att säkerställa hantering av materialet. Det är av vikt att regelverk kring sekretess, datalagring samt hur material vidareförmedlas mellan myndigheter är på plats. Begäran av granskade inspelade bilder bör rimligtvis, för slakterier med ständig bemanning, endast kunna ske om en specifik händelse eller misstanke om brist finns. Det bör inte ske för att i efterhand granska längre förlopp som ersättning för fysisk kontroll. För slakterier utan ständig bemanning ska inspelade bilder i längre sekvenser kunna begäras ut för granskning i efterhand i syfte att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt djurskyddslagen. Betänkandets resonemang om att kamerabevakning ska utgöra ett komplement till fysisk kontroll stödjer ett begränsat upplägg där material på anläggningar med ständig bemanning endast begärs ut då en specifik misstänkt brist föreligger.

10 § ...föreskrifter om skyldigheter för de myndigheter som utför offentlig kontroll enligt djurskyddslagen när det gäller hantering av inspelade bilder och användning av sådana bilder vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

De kommande föreskrifterna påverkar i högsta grad huruvida ett system med kamerabevakning blir rimligt eller inte. LRF anser att det saknas tydlighet kring vem som äger materialet. Det borde rimligtvis vara de enskilda företagens material, som på begäran med tydligt syfte kan lämnas ut till myndighet. Det är i detta avseende också mycket viktigt att det finns ett allmänt krav på att respektera de anställdas integritet vid alla tillfällen.

”Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.”

LRF instämmer i utredningens uppfattning att ett införande i Sverige bör beakta det pågående lagstiftningsarbetet inom EU och det förslag som är utlovat rörande djurskydd på slakteri. Därmed förefaller ett ikraftträdande den 1 juli 2025 som väl optimistiskt.

Ekonomisk ersättning till företagen

LRF anser att det också i lag bör slås fast att företagen av staten med full kostnadstäckning ska ersättas för införskaffande, installation, datalagring och underhåll av utrustningen för kamerabevakning. Det är som utredningen slår fast oproportionerligt att slakterierna ska bära den ekonomiska bördan som följer av ett sådant krav på kamerabevakning.

Offentlighet och sekretess avseende bildmaterialet

LRF anser att befintliga bestämmelser kring sekretess behöver förtydligas för att stärka skyddet både för anställda och för de enskilda företagen under en eventuell utredning om djurskyddsbrister.

MED VÄNLIGA HÄLSNINGAR

Lantbrukarnas Riksförbund

Ingrid Eilertz

Enhetschef LRF:s branscher och företagande

Fredrik Sundblad

Ansvarig LRF Kött